

Mobilen och risk för hjärntumör:

Medial berusning över gammal statistik

Större medier i Sverige och i utlandet basunerade den 4 december okritiskt ut budskapet om att "ny omfattande nordisk studie" visar att mobilen inte ökar risken för hjärntumör. Allmänheten har än en gång blivit lurad om mobilens risker.

Dagens Nyheter hade exempelvis rubriken: "Din mobiltelefon ökar inte risken för hjärntumörer".

"Betyggande"

– Under de tio år som mobiltelefonin har brett ut sig dramatiskt ser vi ingen ökning av cancerfall, sade Maria Feychting, professor vid KI till DN. Om det fanns en stark koppling borde vi ha sett detta i vår studie. Våra siffror visar ingen ökad risk åtminstone under en tioårsperiod. Våra siffror är betryggande, men vi vet ingenting om längre perioder än så, fortsatte Feychting.

Den nya studien är en analys av statistik av antalet nya fall av två hjärntumörformer, gliom och meningiom, i åldersgruppen 20-79 år mellan 1974 och 2003 i Danmark, Norge, Sverige och Finland. Analysen publicerades i Journal of Cancer National Institute. Detta presenteras nu som "en omfattande ny studie som analyserat 60 000 patienter" och som visar att mobilen inte ökar risken för hjärntumör. Men statistiken är redan gammal. Data för 2007 finns sedan juni för alla nordiska länder. Statistik över olika hjärntumörer kan relativt lätt samlas ihop över en dag. Anledningen till att studien enbart omfattar statistik till 2003 uppges vara att datainsamlingen gjordes redan i början av 2008

då Danmark enbart hade data till 2003.

– De borde uppdaterat artikeln före publiceringen eftersom statistik fram till 2007 funnits tillgänglig i ett halvår, menar cancerläkaren och epidemiologen Lennart Hardell.

Tar längre tid

Att resultaten skulle vara betryggande är ett häpnadsväckande påstående eftersom det är väl känt att det tar lång tid för hjärntumörer att utvecklas. För ett år sedan sade Feychting till Läkartidningen:

– För många typer av cancer är 10–15 år kort tid. Att utveckla en tumör tar oftast längre tid än så.

På direkt fråga om uttalandet förklarar Feychting att det som är betryggande är att studien visar att de mobilstudier som visade ökad risk redan inom 5-10 år inte stämmer. Men att det var denna lilla aspekt som var betryggande har media och den breda allmänheten inte fått veta. Informationen om att det är väl känt att det normalt tar minst 10-15 år från exponering till att hjärntumören utvecklats saknas genomgående i medias rapportering. Uppgiften saknas även i Karolinska Institutets information om studien.

Önsketänkande

Professorn i epidemiologi Devra Davis är kritisk till de långtgående slutsatser som dragits. Hon pekar på att vetenskapsmän vet att hjärntumörer tar minst tio år att utveckla hos vuxna. För Hiroshima-bomben tog det 40 år innan kopplingen till hjärntumör blev tydlig.

– Slutsatserna är önsketänkande som äventyrar allas framtid. Senare års studier från många olika länder har sett att mobilstrålning kan direkt skada DNA och producera fria radikaler som i sin tur kan framkalla cancer.

Lennart Hardell säger att dessa siffror enbart kan kopplas till användningen på 80-talet:

– Då använde så få mobilen att risker inte kan avspeglas i statistik fram till 2003. Med tio års latens omfattar studien de som använde mobilen före 1993.

Den svenska statistiken över hjärntumörer har stora brister. Antalet tumörer per invånare i Stockholmsregionen är oförklarligt hälften så många som de i västra Götaland, men även hälften av de i Norge och Danmark. På lokala cancerregistret i Stockholm är man medveten om att det finns problem.

Ökar efter 2003

Studien är producerad i Danmark. Joachim Schuz och Christoffer Johansen har deltagit. De presenterade för tre år sedan den "största studien någonsin", finansierad av mobilindustrin, som visade att över tio års mobiltelefonanvändning minskade risken att få hjärntumör med 34%. De uteslöt 200 000 av de tyngsta användarna, vilket förklarar den märkliga minskade risken. Schuz har presenterat studier som visar att mobilen minskar risken för demens samt att såväl master och radio/TV-master inte ökar risken för symtom respektive barnleukemi.

Schuz presenterade en kurva över antal fall av gliom i Danmark vid en EU-konferens i Umeå i oktober. Kurvan slutade 2003 och visade ingen ökning. Data till 2007 fanns tillgänglig sedan fyra månader. Efter 2003 ökade gliomfallen. Dessutom visar statistik från den nordiska databasen, Nordcan, ett trendbrott i ökningen av tumörer i centrala nervsystemet i framförallt Norge och Danmark de senaste åren.

Magnetrontgen

Lars Klæboe från norska strålskyddsmyndigheten, som deltagit i den nya studien, medger att antalet tumörer i centrala nervsystemet ökar tydligt i Norge någon gång efter 1995 och i Danmark några år senare. Ökningen beror enligt Klæboe

på användningen av magnetrontgen.

Statistik från Post och Telestyrelsen visar att det är i slutet av 90-talet och särskilt efter 2003 som mobiltelefonanvändningen fullkomligt exploderat. År 2009 talar svenskarna fem gånger så mycket i mobiltelefon som 1999. Den "nya" studien säger ingenting om riskerna med dagens omfattande mobiltelefonanvändning, som ökat tre gånger enbart efter 2003 i takt med att mobil-samtalen blivit allt billigare.

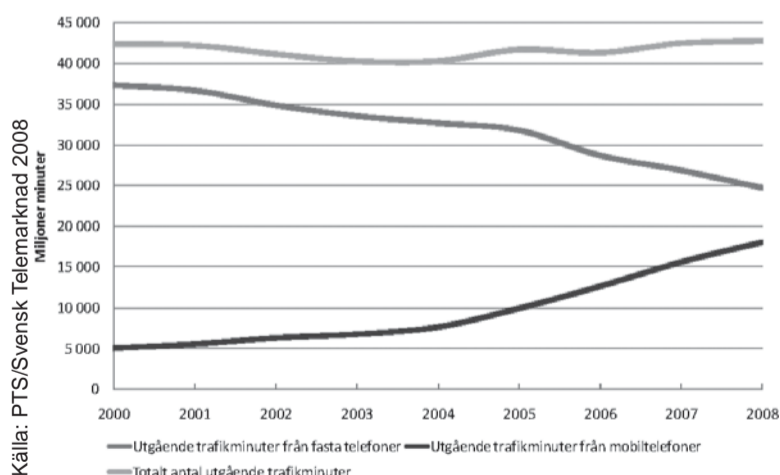
Dog i hjärntumör – nu staty

Det finns många vittnesmål från personer som fått hjärntumör vid samma sida som de använt mobilen. Många är övertygade

om att mobilen orsakat sjukdomen.

En av dem som inte finns med i den nya studien eftersom han fick hjärntumör år 2004 är Göran Karlsson, grundare av det välkända lågprisvaruhuset GeKås i Ullared. Fyra månader efter diagnosen dog han. Han hade använt mobilen intensivt sedan 80-talet, i mer än femton år, innan tumören diagnostiserades. Han var övertygad om att mobilen orsakade den dödliga tumören. Han står nu avbildad som staty med mobilen i handen utanför varuhuset. De anhöriga ville att han skulle avbildas i sin sedvanliga posé. Alltid med mobilen tätt intill örat.

Mona Nilsson

Efter 2003 ökade mobilanvändningen kraftigt i Sverige. Den nya studien har studerat hjärntumörstatistik till 2003.